

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психології і туризму

СИЛАБУС

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.081 Новогрецька мова і література (переклад включно)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

освітньо-професійна програма Новогрецька мова і література, друга іноземна мова, переклад

статус дисципліни вибіркова

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ	Кучеровська Наталія Олександрівна
Наукова ступінь	кандидат психологічних наук
Посада	доцент кафедри психології і туризму
Місце роботи	КНЛУ, кафедра психології і туризму
Адреса кафедри	м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73, КНЛУ, І корпус, 901 ауд.
Контакти	роб. тел. (044) 287-14-25
E-mail	nataliia.kucherovska@knl.u.edu.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
серед них:	лекційних - 14
	семінарських - 16
	самостійна позааудиторна робота - 60
Семестр:	I
Мова викладання	українська
Консультації	за окремим погодженням зі здобувачами освіти
Формат консультацій	наживо та дистанційно на корпоративній платформі Microsoft Teams

1. АНОТАЦІЯ

Курс «Психологія особистості» є варіативною дисципліною. Включає в себе один організаційний модуль та три змістовних модуля. У першому розділі дається уявлення про проблему особистості в психології, поняття «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість», «особистість як суб'єкт життя»; розглядаються категорії і підструктури властивостей людини, особистість як продукт історико-еволюційного і онтогенетичного розвитку, особистість як представник певної системи суспільних відносин, саморозвиток особистості, особистісна зрілість, самопрезентація особистості і її психологічна функція, дослідження особистості в різних культурах. У другому розділі дається уявлення про основні психологічні підходи до дослідження особистості: психодинамічний напрям, поведінковий напрям, когнітивний та гуманістичний напрямки. У третьому розділі розглядається проблема життєвого простору особистості.

Таким чином, головною метою вивчення курсу «Психологія особистості» є сприяння розумінню студентами сутності феномену «особистість», теоретичних та емпіричних підходів до вивчення особистості, чинники формування людини як суб'єкта життєтворчості у процесі соціалізації. Це, в свою чергу, має сприяти аналізу і прогнозуванню студентами поведінки особистості у конкретній ситуації міжособистісної взаємодії та підвищенню загальної психологічної культури студентів.

Мета курсу – сприяти розумінню студентами сутності феномену «особистість», теоретичних та емпіричних підходів до її дослідження та чинників становлення; сприяти підвищенню загальної психологічної культури студентів.

2. ПОЛІТИКА КУРСУ

2.1. Відповідальність викладача

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності;
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;

2.2. Відповідальність студента

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, щодо відвідування занять.

2.3. Комунікація з викладачем

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись **чатом в системі MS Teams**. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні

мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

2.4. Відвідування і пропуски аудиторних занять

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди.

2.5. Плагіат, академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання всіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

3. СТРУКТУРА КУРСУ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		денна форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
лекції	Семінарські/практичні заняття		Самостійна робота	лекції	Семінарські/практичні заняття		Самостійна робота		
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Проблема особистості в психології									
1	Категорії і підструктури властивостей людини.	17	1	2	9				
2	Особистість як продукт історико-еволюційного розвитку.		1						
3	Соціалізація особистості. Особистісна та соціальна ідентичність		2	2					

Змістовий модуль 2. Психологічні підходи до пояснення феноменології особистості									
4	Психодинамічний напрямок (З.Фрейд, К. Юнг, А. Адлер)	22	1	2	12				
5	Поведінковий напрямок (Дж. Уотсон, І.П. Павлов, Б. Скіннер та ін.)		1						
6	Когнітивний напрямок (Ж.Піаже, Дж.Келі, Дж.Ротер)		1						
7	Гуманістичний (екзистенційний і трансперсональний) напрямок (А. Маслоу, К. Роджерс, С. Гроф, Р. Мей).		2	2					
8	Діяльнісний підхід до розуміння особистості (О.М. Леонт'єв, Л.І. Божович, В.М. Мясіщев, В.А. Ядов)		1						
Змістовий модуль 3. Життєвий простір особистості									
9	Психологічний простір особистості та його кордони	21	2	4	9				
10	Стратегії взаємодії особистості з фізичним та соціальним середовищем		2	4					
Разом за модулем 1									
Усього годин		60	14	16	30				

4. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ

Доступ до платформ Microsoft Teams з ПК чи мобільного гаджета.
 Інстальований на ПК або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office.

5. СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У структурі кожного модуля з навчальної дисципліни «Психологія спілкування» оцінюються такі складники:

Аудиторна робота студента	Самостійна робота студента	Модульна контрольна робота
--------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів

Аудиторна робота студентів включає семінарські та/або практичні заняття.

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки
«4»	студент демонструє задовільне володіння матеріалом теми семінару; відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.ін.
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.д.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання
«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; допускає багато суттєвих помилок у визначенні понять та категорій і т.ін.

Рейтинговий бал за роботу протягом семестру обчислюється шляхом помноження середнього арифметичного оцінок за аудиторну та самостійну роботу студента (середнє арифметичне округлюється до десятої частки) на 10. Відсутність на занятті оцінюється в 0 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів. До самостійної роботи студентів відносяться: реферування рекомендованої літератури, підготовка наукових оглядів, презентацій із зазначеної теми, підготовка доповідей на семінарах, творчих проєктів тощо.

Критерії оцінювання включають: повноту і логічність розкриття обраної теми, її відповідність науковим фактам і теоріям, стилістичну та орфографічну грамотність, коректність висновків, якість презентації та відповідність оформлення літератури прийнятим стандартам.

«5»	студент демонструє вичерпне висвітлення обраної проблематики, чіткий виклад матеріалу, ґрунтовний аналіз, використання інформації широкого діапазону, творче оперування матеріалом, робота виконана правильно і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань
«4»	наявне якісне реферування матеріалу з обраної проблематики, але з уривчастим аналізом матеріалу; робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.
«3»	студент виконав систематизований та логічний виклад матеріалу, але робота містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість умінь оформлення та представлення та роботи
«2»	студент здійснив фрагментарне викладення матеріалу, не зрозумів змісту основних положень, не сформулював належні висновки, що випливають з опрацьованого матеріалу, не підготував належну презентацію

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

- для дисципліни «Психологія спілкування»:
  - «відмінно» – 50 балів;
  - «добре» – 40 балів;
  - «задовільно» – 30 балів;
  - «незадовільно» – 20 балів.
  - Неявка на МКР – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Оцінювання модульної контрольної роботи

«5»	при виконанні завдання студент показав широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки.
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки.
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків.
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Залік

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і, в разі успішного складання, отримують відмітку «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то в залікову відомість виставляється відмітка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС, а також семестровий рейтинговий бал.

Залік проводиться у формі співбесіди на основі тематичної структури пройденого курсу.

Перелік запитань для підготовки до заліку

1. Темперамент як індивідуальна характеристика людини.
2. Характер як індивідуальна характеристика людини.
3. Особистість як продукт історико-еволюційного, онтогенетичного розвитку, представник певної культури і системи суспільних відносин.
4. Структура особистості.
5. Структура і функції самосвідомості особистості.
6. Особистісна та соціальна ідентичність.
7. Поняття «особистість» в психодинамічних психологічних концепціях.
8. Поняття «особистість» в поведінковому підході в психології.
9. Поняття «особистість» в когнітивному напрямку в психології.
10. Поняття «особистість» в гуманістичному напрямку в психології.
11. Поняття «особистість» в діяльнісному підході в психології.
12. Особистісна зрілість: поняття і фактори розвитку.
13. Механізми й умови соціалізації особистості
14. Поняття особистісної кризи. Види криз.
15. Самовираження особистості у спілкуванні.
16. Проблема самореалізації особистості: детермінанти та перешкоди.
17. Фактори, що впливають на саморозкриття особистості.
18. Зовнішній облік людини як спосіб самопрезентації.

Критерії оцінювання відповіді на заліку:

Зараховано (в шкалі ЄКТС – Е та бал 60)	студент демонструє вільне або задовільне володіння матеріалом; вміє самостійно знайти відповідь на проблемні питання; може аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки
Не зараховано (в шкалі ЄКТС – FХ та бал 59 та нижче)	студент показав обмежену обізнаність у змісті матеріалу, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації та формулювати коректні висновки.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	задовільно
66 – 74	D	
60 – 65	E	
40 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
39 і менше	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

Основна:

1. Кацавець Р. (2021). Психологія особистості. Алтера. 134 с.
2. Мітіна С.В. (2020) Психологія особистості. Ліра-К. 247 с.
3. Москалець В. П. (2013) Психологія особистості. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури». 262 с.
4. Папуча М. В., Наконечна М. М. (2018) Теоретичні основи психології особистості : навч. посіб. / М. В. Папуча, М. М. Наконечна. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя. 60 с. http://www.ndu.edu.ua/storage/2021/zahal_psy_lib/60_Papucha_Teoretychni_osnovy_psykholohiyi_osobystosti.pdf
5. Психологія особистості.Хрестоматія (2009). Навч. посіб. Упорядники: О.Б.Мельничук, Р.Ф.Пасічняк, Л.М.Вольнова та ін. К.: . НПУ імені М.П.Драгоманова. 532 с. <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15237/Textbook.pdf;jsessionid=22936D4992645F9BD83853CED98E911F?sequence=5>
6. Столяренко О. Б. (2012) Психологія особистості. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 280 с. <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>
7. Шахова О.Г. (2019) Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. – Харків: «Контраст». 116 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e46cc31e-0aba-4acc-9b58-8344b9a230c9/content>

Додаткова:

1. Генеза поняття «особистість» в українській психологічній науці: монографія (2020) Автори: В.В. Турбан, Л.З. Сердюк, В.В. Бушанський, В.В. Москаленко, Ж.М. Маценко та ін. К.: Видавничий Дім «Слово». 178 с. <http://surl.li/qsizg>
2. Грись А.М., Максименко М.Ю., Моторна Т.М. (2021) Емоційні чинники самоактуалізації як механізм активізації особистісних ресурсів. *Актуальні*

проблеми психології Т. XI Випуск 18. С. 46-64.

[https://lib.iitta.gov.ua/712855/1/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%20Microsoft%20Word%20\(2\)%20\(pdf.io\).pdf](https://lib.iitta.gov.ua/712855/1/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%20Microsoft%20Word%20(2)%20(pdf.io).pdf)

3. Поклад І.М. (2019) Концептуальні уявлення про особистість у науковому доробку вітчизняних психологів. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць. Т.9. Вип. 12. С.258-267.*
<http://appsychology.org.ua/data/jrn/v9/i12/26.pdf>
4. Проблеми саморозвитку особистості в сучасному українському соціумі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (2019 р.). НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Харків. Право. 126 с.
https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16789/1/SB_21-03-2019.pdf
5. Психологічні ресурси особистості: соціально-психологічний зміст (2019) Збірник наукових праць за матеріалами науково-практичної конференції. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 87 с. <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/28.11.2019.pdf>
6. Стойков І.С. (2011) Самореалізація особистості (гештальттерапевтичний напрямок). *Персонал. Київ. №3. С. 74-82.*
7. Психологія саморозвитку особистості: збірник наукових праць (2016) За ред. Н.В. Чепелевої, Я.Ф. Андреевої. Чернівці. Київ. 284 с.
8. Турбан В.В. (2020) Генеза та розвиток поняття «особистість» в українській культурі. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць. Т.7. Вип. 49. С. 99-109.*
9. Чубук Р. (2020) Рефлексія як особистісний ресурс для професійного розвитку майбутніх соціальних працівників. *Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 31. Том 4. С. 238-243*